

Regler för studentinflytande vid Umeå universitet

Fastställd av *rektor* 2015-12-22

Dnr: FS 1.1-1950-15

Denna *regel* ersätter tidigare fastställt beslut av *rektor* 2013-08-20

Typ av dokument:	<i>Regel</i>
Beslutad av:	<i>Rektor</i>
Giltighetstid:	<i>Tillsvidare</i>
Område:	<i>Utbildning och forskning</i>
Ansvarig enhet:	<i>Planeringsenheten</i>

Regler för studentinflytande vid Umeå universitet

Inledning

Dessa regler för studentinflytande bygger på uppfattningen om att all verksamhet som rör utbildning vid Umeå universitet ska baseras på samarbete mellan universitets personal och studenter. Detta samarbete ska i sin tur bygga på ett ömsesidigt förtroende och ansvarstagande.

Reglerna utgår från den lagstiftning som finns kring studentinflytande och studentmedverkan och syftar till att konkretisera vad detta innebär vid Umeå universitet. Den praktiska tillämpningen sker dock i det dagliga arbetet vid de olika organisationsnivåerna.

Allmänt om studentinflytande

Med student avses i detta dokument den som är antagen till och bedriver högskoleutbildning på grundnivå, avancerad nivå eller forskarnivå.

Studenternas erfarenheter och synpunkter är resurser som ska tas tillvara vid såväl planering och genomförande som vid utvärdering av Umeå universitets verksamhet. Studenterna kan påverka Umeå universitets verksamhet på flera olika sätt: genom direkt deltagande i utbildningen, via representation i olika organ och genom sina organisationer. Utöver frågor som direkt kan hänföras till utbildning och kvalitet finns det även frågor av mer allmänt eller övergripande slag som berör de studerande.

Det är viktigt att studenterna bereds möjligheter att delta och utöva inflytande i diskussionsforum och arbetsgrupper och andra beredande och beslutande organ på samtliga nivåer vid universitetet. Här har studenterna genom sina organisationer¹ en viktig uppgift att med sin samlade kunskap stödja studentrepresentanternas² arbete.

En viktig förutsättning för ett framgångsrikt studentinflytande är att studenterna tar en aktiv och engagerad roll både som individer och kollektiv. Alla studenter har ett medansvar att påverka och utveckla utbildningen. Det är viktigt att Umeå universitet på olika sätt uppmuntrar studenterna att aktivera sig i utbildningen och i Umeå universitets arbete i allmänhet.

¹ Enligt Högskolelagen 4 kap. 9 § ska en studentkår ”ha som huvudsakligt syfte att bevaka och medverka i utvecklingen av utbildningen och förutsättningarna för studier vid högskolan” samt 11 § ”kunna representera studenterna inom kårens verksamhetsområde”.

² Enligt Studentkårsförordningen 8 § ska en studentrepresentant i ett organ vid högskolan ”representera alla studenter inom organets ansvarsområde”.

Studenternas rätt till inflytande

Studenterna skall ha rätt att utöva inflytande över utbildningen vid högskolorna. Högskolorna skall verka för att studenterna tar en aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen.

(1 kap. 4 a § högskolelagen)

Studentinflytande kan endast förverkligas om studenterna påtar sig en aktiv och engagerad roll som individer och som kollektiv. Det är viktigt att Umeå universitet uppmuntrar studenterna att engagera sig aktivt i universitetets arbete, särskilt i frågor som rör utbildning och dess villkor. En förutsättning för detta är att studenterna får känna att deras synpunkter, åsikter och förslag efterfrågas och bemöts med intresse och respekt.

Umeå universitet har ett ansvar för att introducera alla nya studenter i hur Umeå universitet fungerar, inte minst vad gäller möjligheterna till inflytande över studierna och studiemiljön. Sådan introduktion ska ske i samarbete med studentkårerna när så är lämpligt. Doktorander ska få motsvarande introduktion på institutionen när de påbörjar studierna.

Umeå universitet ser studentkårerna som samarbetspartner i frågor som har betydelse för utbildning³ och för studenternas situation. Vid större förändringar i organisationen ska berörda studenter och studentkårer involveras. Umeå universitet har även ansvar för att erbjuda introduktion och information till nya studentrepresentanter på samtliga organisationsnivåer samt ledamöter inom kårverksamheten. Studentkårerna ska ges möjlighet att vid behov informera Umeå universitets personal.

För att möjliggöra studentinflytande genom information och samråd ska regelbundna möten hållas mellan studentrepresentanter och personal med beslutande och beredande funktioner på samtliga organisationsnivåer. Även enheter inom förvaltningen kan omfattas av detta när det rör frågor om utbildning och dess villkor.

Umeå universitet ska praktiskt underlätta för studenter att genomföra kårarbete under den egna utbildningen – parallellt eller genom studieuppehåll – genom att bland annat:

- bistå studentrepresentanter med att anpassa sin schemalagda undervisning utifrån aktuella förtroendeuppdrag (där så är möjligt),
- underlätta för studentrepresentanter som missat del av undervisning att inhämta förlorade kursmoment, särskilt när det gäller obligatoriska moment,
- ge studenter med omfattande förtroendeuppdrag förtur till praktik eller klinisk tjänstgöring i Umeå eller direkt angränsande kommuner⁴
- förlänga doktorander anställning eller tid med utbildningsbidrag för studentfackliga uppdrag⁵

Umeå universitet har även ett ansvar att säkerställa fungerande rutiner för inflytande från studenter på andra orter, distansstudenter samt studenter som läser internetbaserade kurser.

Studenter ska på begäran kunna erhålla skriftligt intyg från rektor, dekan, prefekt eller motsvarande över omfattande uppdrag inom Umeå universitet.

³ Med utbildning avses här samtliga nivåer; grundnivå, avancerad nivå och forskarutbildningsnivå.

⁴ Närmare information om förtursregler finns i rektors beslut Dnr 102-501-08.

⁵ Regler för utbildning på forskarnivå. Dnr 500-2559-11

Representation i universitetsstyrelse och disciplinnämnd

Lärare och studenter vid högskolan har rätt att vara representerade i styrelsen.
(2 kap. 4 § högskolelagen)

Studenterna har rätt att vara representerade med tre ledamöter i styrelsen.
(2 kap. 7 a § högskoleförordningen)

Studenterna har rätt att vara representerade i (disciplin-)nämnden med två ledamöter.
(10 kap. 4 § högskoleförordningen)

En studentkår vid en högskola får utse och entlediga representanter för studenterna i de organ vid högskolan där sådana har rätt att ingå. Om ett organ vid högskolan täcker flera studentkårers verksamhetsområden, får de uppgifter som avses i första stycket fullgöras på det sätt kårerna kommer överens om. Kan kårerna inte enas får högskolan, efter att ha hört kårerna, besluta hur representanter för studenterna ska utses.
(7 § studentkårsförordningen)

Konkret innebär de ovan citerade lagparagraferna att Umeå universitet alltid vänder sig till studentkårerna med förfrågan om studentmedverkan, men att studentkårerna själva avgör *vem* eller *vilka* som ska företräda studenterna. Om det inom ett av högskolans verksamhetsområden inte finns någon studentkår ska högskolan bland studenterna inom området anordna direkta eller indirekta val av studentrepresentanter (enl. 9 § studentkårsförordningen).

Det är studentkårernas ansvar att själva utse sina representanter. Umeå universitet kan alltså inte besluta att platserna ska fördelas på ett visst sätt eller att någon särskild person ska utses. Ibland kan en viss fördelning vara lämplig av olika skäl, t.ex. att det finns både grundutbildningsstudenter och forskarstudierande eller att ett organ berör studenter med olika studieinriktningar där den som ansvarar för organet kan föreslå fördelning, men berörd(a) kår(er) beslutar.

Det är studenternas ansvar att studentrepresentanter utses till de organ som studenterna har inbjudits att delta i. I väntan på att nya studentrepresentanter utses för en mandatperiod kallar Umeå universitet de tidigare, om inte aktuell studentkår meddelar att detta inte ska ske.

Universitetsstyrelsen

Studentkårerna utser i egen ordning tre (3) studentrepresentanter till universitetsstyrelsen samt en (1) gruppsuppleant.

Disciplinnämnden

Studentkårerna utser i egen ordning två (2) studentrepresentanter till nämnden samt två (2) gruppsuppleanter.

Representation i övriga beslutande och beredande organ samt samråd vid beredning och beslut av enskild tjänsteman

Studenterna har rätt att vara representerade när beslut fattas eller beredning sker som har betydelse för utbildningen eller studenternas situation.

(2 kap 7 § högskolelagen)

I 2 kap. 7 § högskolelagen (1992:1434) finns det en bestämmelse om studenternas rätt till representation när beslut fattas eller beredning sker. Om beslut ska fattas eller beredning ska genomföras av en enda person, ska information lämnas till och samråd ske med en studentrepresentant i god tid före beslutet eller slutförandet av beredningen. Om beslut ska fattas av en grupp av personer enligt 2 kap. 6 § andra stycket⁶ högskolelagen, har studenterna rätt att vara representerade med minst tre ledamöter. Antalet studentrepresentanter i en sådan grupp får dock vara färre om det finns särskilda skäl med hänsyn till det totala antalet ledamöter i gruppen. I övrigt beslutar en högskola själv om sådan rätt till representation för studenterna som avses i första stycket.

(2 kap 14 § högskoleförordningen)

Studenterna har enligt ovan citerade lagparagrafer den lagliga rätten att vara representerade vid alla organisationsnivåer vid Umeå universitet.

Uppgift om samtliga permanenta beslutande och beredande organ ska finnas tillgänglig på hemsidor på alla organisationsnivåer och uppdateras regelbundet. Särskilt ansvariga personer för att uppdatera uppgifterna på dessa sidor ska finnas på varje organisationsnivå. Det ska framgå vilket ansvar aktuellt organ har samt vilka som är ledamöter. När ett nytt organ – tillfälligt eller permanent – inrättas ska berörd studentkår erbjudas möjlighet att delta i detta.

Studenterna har rätt att vara representerade i de sammanhang där frågor av betydelse för utbildningen och dess villkor behandlas. Utgångspunkten är att det är studenterna som avgör om det är relevant för dem att representeras⁷ i ett visst organ eller inte. Ett undantag är dock personalansvarsnämnden vars sammansättning är särskilt reglerad för hela den statliga verksamheten. Detta gäller även forum där interna personal- och arbetsplatsfrågor diskuteras.

Alla organ som lämnar någon form av beslutsunderlag som inte är rena faktauppgifter ska i detta sammanhang betraktas som beredande. Detsamma gäller organ där beslutsförslag diskuteras innan beslut fattas av ett beslutande organ eller enskild beslutsfattare.

Det är också väsentligt att studenternas möjlighet till medverkan och inflytande inte upphör genom att beslut inte fattas i organ med ledamöter utan av prefekt eller annan enskild tjänsteman. Umeå universitets tjänstemän har därför en skyldighet och ett ansvar att under beredningsprocessen och i god tid före beslut informera och samråda med studenterna i för dem viktiga frågor. I ett sådant beslut ska det antecknas att samråd har förevarit i ärendet. Studenterna har även rätt att närvara vid beslutsmötena och vid behov kunna få anteckna avvikande mening i protokollet (universitetsstyrelsen 2008-10-01). Denna ordning gäller vid beslut av rektor, dekan, prefekt/motsvarande och enhetschef inom förvaltningen eller av person som beslutar på delegation från dessa.

Studentkårerna ska informera om vilka organ man kommer att delta i samt på centralnivå redovisa varje kalenderår vilka representanter som utsetts till vilka organ. Redovisningen sker till akademisekreteraren. Umeå universitet ska påminna studentkårerna om organ där representanter saknas.

⁶ Högskolelagen 2 kap. 6 § "Beslut ska fattas av personer med vetenskaplig eller konstnärlig kompetens, om besluten kräver en bedömning av

1. uppläggning, genomförande av eller kvalitet i utbildningen, eller

2. organisation av eller kvalitet i såväl forskningen som det konstnärliga utvecklingsarbetet.

Om den bedömning som avses i första stycket ska göras av en grupp av personer, ska majoriteten av personerna i gruppen ha vetenskaplig eller konstnärlig kompetens. Styrelsen får dock besluta att en sådan majoritet inte behövs om det finns särskilda skäl. Lag (2010:701)".

⁷ Studentkårsförordningen 7 § "En studentkår vid en högskola får utse och entlediga representanter för studenterna i de organ vid högskolan där sådana har rätt att ingå." 9 § "Om det inom ett av högskolans verksamhetsområden inte finns någon studentkår, ska högskolan bland studenterna inom området anordna direkta eller indirekta val av studentrepresentanter."

Kursvärderingar

Högskolan skall ge de studenter som deltar i eller har avslutat en kurs en möjlighet att framföra sina erfarenheter av och synpunkter på kursen genom en kursvärdering som anordnas av högskolan. Högskolan skall sammanställa kursvärderingarna samt informera om resultaten och eventuella beslut om åtgärder som föranleds av kursvärderingarna. Resultaten skall hållas tillgängliga för studenterna.

(1 kap. 14 § högskoleförordningen)

Kursvärderingar är ett viktigt instrument för studenternas och lärarnas delaktighet i kvalitetsarbetet, för lärarnas pedagogiska utveckling och för studenternas lärande. Utvärderingar ska göras av samtliga kurser och program inom grundutbildning och kurser inom forskarutbildning. En kursutvärdering ska behandla:

- innehåll
- genomförande
- examination
- frågor om utbildningens övriga villkor

På **kursnivå** ska utvärderingen bland annat innehålla frågor om förväntade studieresultat (FSR). I övrigt är det upp till fakulteter och institutioner att, inom ramen för universitetets regelverk, avgöra vad utvärderingen ska omfatta och hur den ska utformas.

På **programnivå** ska utvärderingen dessutom innehålla frågor om internationalisering, samverkan med omgivande samhälle, generiska kunskaper samt frågor om progressionen inom programmen. I övrigt är det upp till värd fakultet och programråd att, inom ramen för universitetets regelverk, avgöra vad utvärderingen ska omfatta och hur den ska utformas.

Fakulteterna ska årligen följa upp institutionernas och programrådets arbete med kurs- och programvärderingar⁸.

Gällande genomförande och ansvar, se *Handläggningsordning för kursvärderingar*.

⁸ Ändring från "kurs-/programutveckling